

5. 10. 2000

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dokončení seriálu k novelizaci obchodního zákoníku

Považujeme za nutné poskytnout alespoň základní přehled přechodných ustanovení, umožňující představu o času nutném k uvedení skutečného stavu do souladu s Novelou

Družstvo

1. Zánik členství v družstvu se upravuje v souladu s nově navrhovanou úpravou exekuce na členský podíl v družstvu, takže i členský podíl může být předmětem exekuce.

2. V souladu s úpravou pojmu vlastní kapitál, čisté obchodní jmění a čistá aktiva dochází k upřesnění pojmu v § 233 odst. 3 rozhodného z hlediska vypořádání tak, že rozhodný pro vypořádání bude stav vlastního kapitálu družstva zjištěný z účetní závěrky. Obdobně jako u kapitálových společnosti se rozšiřuje i u družstva působnost členské schůze na rozhodování o prodeji podniku a nájmu podniku a jiných důležitých dispozicích s majetkem družstva. Dále dochází k upřesnění terminologie v souvislosti s novým pojetím přeměn obchodních společností, která jsou subsidiárně aplikovatelná i na přeměnu družstva. Zákon dosud nedovoloval členu družstva nechat se zastoupit na členské schůzi, neboť bylo nutné, aby tuto možnost výslovně připouštěly stanovy a navíc zástupcem mohl být jen jiný člen družstva. Novela zastupování umožňuje. Ustanovení § 242 o neplatnosti usnesení členské schůze se uvádí do souladu s novou právní úpravou neplatnosti usnesení valné hromady a odkazuje se na obdobné použití ustanovení § 131.

3. Navržená úprava upřesňuje odpovědnost a ručení členů představenstva analogicky jako u akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným. Důvodem úpravy je posílení ochrany věřitelů družstva. V souladu se zvýšením odpovědnosti členů představenstva družstva se zvyšuje i odpovědnost členů kontrolní komise družstva.

IV. Obecná ustanovení o obchodních závazkových vztazích

Novela rozšiřuje počet tzv. absolutních obchodů, tj. závazkových vztahů, které se vždy řídí obchodním zákoníkem, i na vztahy vznikající mezi společnostmi a členy jejich statutárních a jiných orgánů nebo mezi družstvem a členy jeho statutárních nebo jiných orgánů, a to z toho důvodu, že podle ustanovení § 66 odst. 2 se tyto vztahy přiměřeně řídí ustanoveními o smlouvě mandátní. Z důvodu ochrany věřitelů je odpovědnost členů těchto orgánů objektivní obchodně-právní odpovědnost. Za absolutní obchody se budou považovat i nově zakotvená ustanovení o smlouva o nájmu podniku, zástavní právo k obchodnímu podílu a vztahy mezi zakladateli a správcem vkladu.

V. Zvláštní ustanovení o obchodních závazkových vztazích

Smlouva o nájmu podniku

1. Novela umožňuje nově podnik rovněž pronajímat. Jedná se nový právní institut analogický smlouvě o prodeji podniku.

2. Základní náležitostí této smlouvy je, že někdo přenechává druhému do nájmu podnik k tomu, aby jej vlastním jménem na vlastní náklady provozoval a bral z něho užítky. Smlouva o nájmu podniku musí být uzavřena v písemné formě. Smlouva o nájmu podniku se přiměřeně řídí ustanoveními Občanského zákoníku, upravujícími Smlouvu o nájmu. Smlouvu lze uzavřít na dobu určitou i na dobu neurčitou. Podnájem podniku není možný. Podmínkou platnosti smlouvy o nájmu podniku je, aby nájemce podniku byl osobou zapsanou v obchodním rejstříku a měl k datu uzavření smlouvy platné podnikatelské oprávnění umožňující provozování podniku.

3. Dnem účinnosti smlouvy o nájmu podniku přecházejí na nájemce práva a závazky související s podnikem. Nájemce vstupuje i do pracovněprávních vztahů. Pokud některý věřitelů pohledávek souvisejících s podnikem bude mít obavu o jejich splnění, pak se může domáhat u soudu, aby byly pohledávky prohlášeny za splatné ke dni účinnosti smlouvy o nájmu podniku. Toto právo věřitele zaniká prekluzivně po uplynutí 3 měsíců od data účinnosti smlouvy.

4. Předmětem smlouvy o nájmu podniku bude i know-how, práva k předmětů průmyslového vlastnictví apod. za podmínek stanovených zákonem. Dnem účinnosti smlouvy přechází vlastnické právo ke zboží na skladě, k věcem určeným podle druhu, k náhradním dílům apod.

Obchodní zastoupení

1. Novela mění poměrně zásadním způsobem také stávající režim Smlouvy o obchodní zastoupení. Novela zakotvuje rozdíl mezi obchodním zastoupením a vztahy, které vznikají ze vztahů upravených společenstevním či jiným obdobným právem anebo mají pracovněprávní charakter, přičemž odlišuje úpravu občanského zákoníku (zprostředkování) a úpravu dle zvláštních zákonů.

2. Obchodní zákoník doposavad kogentně vymezuje povinnost obchodního zástupce dbát zájmů zastoupeného, jednat loajálně a v dobré víře, sjednávat obchody v souladu s pověřením, sdělovat nutné informace, které má k dispozici, zastoupenému, postupovat podle rozumných instrukcí zastoupeného. Stejně tak novela kogentně vymezuje povinnost zastoupenému jednat loajálně a v dobré víře, poskytnout zástupci nezbytnou dokumentaci vztahující se ke zboží, obstarat mu informace, zejména sdělit očekávané snížení objemu obchodů. Zastoupený je povinen v rozumné lhůtě informovat o své akceptaci, odmítnutí nebo nesplnění obchodní zástupcem obstarané. Novelizovaná úprava výslovně odkazuje na přiměřené použití ustanovení o smlouvě o zprostředkování i na smlouvu o obchodní zastoupení, čímž odstraňuje nejasnost předchozí úpravy.

3. Novela zakotvuje nárok zástupce na sjednanou provizi a není li sjednána na provizi dle zvyklostí. Novela zakotvuje výhodněji pro zástupce vznik práva na provizi, a to již vznikem obstarání příležitosti nastává ještě před uzavřením smlouvy. V ustanovení §666 je nově zakotveno, že obchodní zástupce má nárok na provizi, je-li zastoupení exkluzivní a smlouva byla uzavřena bez jeho součinnosti, pokud zájemce vzešel z okruhu osob vymezených smlouvou.

4. Novela zakotvuje právo na odškodnění v případě předčasného ukončení smluvního vztahu zastoupeným a dále v rámci procesu sladování práva s právem ČR také zakotvuje možnost upravit ve smlouvě tzv. konkurenční doložky.

Smlouva o tichém společenství

Oproti stávající úpravě nárok na zisk vzniká tichému společníkovi až po splnění zákonné povinnosti na příděl do rezervního fondu. Nově je na ochranu tichého společníka dána možnost, aby se v průběhu smlouvy uzavřené na dobu neurčitou domáhal předčasného ukončení smlouvy soudem.

Přechodná ustanovení

Považujeme za nutné poskytnout alespoň základní přehled přechodných ustanovení, umožňující představu o času nutném k uvedení skutečného stavu do souladu s Novelou. Jsou zde proto vybrána plná znění nejdůležitějších přechodných ustanovení.

- a) Osoby povinné zapsat se do obchodního rejstříku jsou povinny tak učinit do 6-ti měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona.
- b) Pokud nově podle novely vznikne povinnost zapsat skutečnost nepodléhající dosud zápisu do OR, pak je tato osoba povinna takový zápis provést ve lhůtě do 1 roku.
- c) Podnikatelé jsou povinni přizpůsobit svoji firmu požadavkům tohoto zákona do 2 let ode dne nabytí jeho účinnosti.
- d) Společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, jež vznikly podle dosavadních předpisů, nejsou povinny zvýšit základní kapitál do výše stanovené tímto zákonem, nemohou však rozhodnout o snížení základního kapitálu pod částku stanovenou tímto zákonem.
- e) Je-li ke dni účinnosti tohoto zákona jedna fyzická osoba jediným společníkem ve více než třech společnostech s ručením omezeným nebo je-li společnost s jediným společníkem jediným společníkem jiné společnosti, je povinna uvést své právní postavení do souladu s tímto zákonem do 2 let ode dne nabytí účinnosti novely, jinak může soud i bez návrhu všechny tyto společnosti zrušit a nařídít jejich likvidaci.
- f) Společnosti jsou povinny uvést společenské smlouvy a stanovy do souladu s ustanoveními tohoto zákona do 1 roku ode dne nabytí účinnosti novely. Přechodná ustanovení zakotvují ukončení ustanovení společenských smluv a stanov upravujících práva a povinnosti společníků nebo společnosti v rozporu s donucujícími ustanoveními tohoto zákona.
- g) Dosavadní zaměstnanecké akcie přestávají být zvláštním druhem akcií dnem, kdy valná hromada rozhodne o změně zaměstnaneckých akcií na kmenové akcie, nejpozději však uplynutím 2 let ode dne nabytí účinnosti novely. Do té doby se použijí na zaměstnanecké akcie dosavadní předpisy.
- h) Přechodná ustanovení stanoví, že povinnost učinit nabídku převzetí se vztahuje pouze na osoby, jimž povinnost učinit ji vznikne až po dni účinnosti této úpravy. Na rozdíl od toho osoby, kterým vznikne dle novely oznamovací povinnost, jsou povinny ji splnit.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. – jednatele](#)